

Лекція 4. Дослідження політичної діяльності та політичного процесу

1. Політична діяльність.	
2. Політичний процес.	Типологія
політичних процесів	
3. Політична суб'єктність особи.	
4. Політичні рішення. Процес	прийняття
політичних рішень	

1. **Влада політична / В.М. Козаков, А.М. Половинець //** Енциклопедія державного управління [Текст] : у 8 т. / наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.]. Національна академія державного управління при Президентові України. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 1 : Теорія державного управління / наук.-ред. кол. : В. М. Князєв (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) [та ін.]. – 2011. – с. 95–97.
2. **Даль Р. А.** Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція / Роберт Алан Даль ; [пер. з англ. О. Д. Білогорського]. – Х. : Каравела, 2002. – 216 с.
3. **Державна влада / В.Д. Бакуменко, С.О. Кравченко //** Енциклопедія державного управління [Текст] : у 8 т. / наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.]. Національна академія державного управління при Президентові України. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 1 : Теорія державного управління / наук.-ред. кол. : В. М. Князєв (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) [та ін.]. – 2011. – С. 145–146.
4. **Довіра до влади / В. В. Сичова //** Енциклопедія державного управління [Текст] : у 8 т. / наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.]. Національна академія державного управління при Президентові України. – К. : НАДУ, 2011. – **Т. 8 : Публічне врядування** / наук.-ред. кол. : В. С. Загорський (голова), С. О. Телешун (співголова) [та ін.] ; Львівський регіональний інститут державного управління Національна академія державного управління при Президентові України. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. – **С. 189–191.**
5. **Халипов В.Ф.** Кратология. Наука о власти. / В.Ф. Халипов. – М. : Республика, 1999

1. **Опозиція / С.О. Телешун** // Енциклопедія державного управління [Текст] : у 8 т. / наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.]. Національна академія державного управління при Президентові України. – К. : НАДУ, 2011. – **Т. 8 : Публічне врядування** / наук.-ред. кол. : В. С. Загорський (голова), С. О. Телешун (співголова) [та ін.] ; Львівський регіональний інститут державного управління Національна академія державного управління при Президентові України. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. – **С. 375-376**
2. **Парламентська опозиція / Я.Й. Малик** // Енциклопедія державного управління [Текст] : у 8 т. / наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.]. Національна академія державного управління при Президентові України. – К. : НАДУ, 2011. – **Т. 8 : Публічне врядування** / наук.-ред. кол. : В. С. Загорський (голова), С. О. Телешун (співголова) [та ін.] ; Львівський регіональний інститут державного управління Національна академія державного управління при Президентові України. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. – **с. 401-403.**
3. **Політологічний енциклопедичний словник [Текст] : навч. посіб. / ред. Ю.С. Шемшученко, В.Д. Бабкін ; упоряд. В.П. Горбатенко, А.Г. Саприкін.** – К. : Генеза, 1997. – 400 с.
4. **Сичова В.В.** Інститут політичної опозиції в системі державного управління: європейський вимір : монографія / В. В. Сичова. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2010. – 220 с.
5. **Совгиря О. В.** Правовий статус парламентської опозиції : навч. посіб. / О. В. Совгиря. – К. : Центр навч. літ., 2006. – 264 с.

Структурні елементи політики

Політичний інтерес — являє собою внутрішнє, усвідомлене джерело політичної поведінки, яке спонукає людей до постановки певних цілей та до конкретних дій для їх досягнення.

Політичні відносини — відбивають стійкий характер взаємозв'язків між суспільними групами та інститутами влади.

Політична організація — розкриває роль інститутів публічної влади як центрів керування й регулювання суспільних процесів.

Політична свідомість — характеризує залежність політичного життя від усвідомленого ставлення людей до своїх владно владно значущих інтересів, до політичної системи, влади.

Політична діяльність є різновидом соціальної активності суб'єктів, дії яких спрямовані на зміну або збереження існуючих політичних відносин.

- Політичний інтерес виступає як певна мета, досягнення якої здійснюється в ході політичної боротьби. Політичний інтерес - це те джерело політичної поведінки, яке спонукає суб'єкти політики до постановки певної політичної мети і здійснення конкретних політичних дій по їх досягненню. Політичне життя суспільства є сукупністю політичних відносин.

Мотивація політичної діяльності

загальне благо

задоволення індивідуальних інтересів

самореалізація

прагнення до влади

- **Політичні відносини** – взаємодія суб'єктів політики з приводу завоювання, використання й перерозподілу політичної влади.
- **Політичні відносини** – реальні практичні відносини, взаємозв'язки соціальних суб'єктів, у яких відображені їхні інтереси і здійснюється політична діяльність – співробітництво чи боротьба (вибори, референдуми, мітинги, зібрання, маніфестації, страйки..)

Форми політичних відносин

- Суб'єкти політики - індивіди, соціальні прошарки і групи, організації - вступають у політичні відносини - взаємодію з приводу управління суспільством, розподіл і використання державної влади на основі політичних інтересів, мети, установок і ціннісних орієнтацій.

- **Суб'єкт політичних відносин** – (здійснює певні дії) той, хто **приймає політичні рішення** й **організовує їх виконання**.
- **Об'єкт політичних відносин** – (на якого дії спрямовані) той, **хто виконує рішення, розпорядження суб'єктів влади**.

Залежно від сили впливу суб'єктів на процес прийняття політичних рішень, **суб'єкти політичних відносин класифікують (за А.Колодій):**

первинні (базові)

- соціальні групи,
- етноси,
- класи,
- територіальні, демографічні, професійні і релігійні об'єднання

вторинні

- Політичні партії,
- політичні рухи
- громадсько-політичні організації,
- групи тиску

безпосередні

- особи або групи людей, які самі приймають політичні рішення і організовують виконання (структури влади, політичні лідери, політичні еліти, контреліти, безпосередньо причетні до здійснення влади)

Політична діяльність – це вид суспільної діяльності суб'єктів політики, що є сукупністю осмислених дій, які ґрунтуються на врахуванні політичних інтересів, мобілізації політичної волі з метою досягнення політичних цілей.

Політична діяльність – це специфічний вид людської діяльності, спрямований на досягнення в суспільстві згоди та консенсусу шляхом регулювання та збалансування інтересів і відносин між соціальними (національними) групами, політичними суб'єктами, які відображають їх інтереси, з одного боку, та між ними й державними інституціями – з іншого.

<https://ppt-online.org/203853>

Основним змістом політичної діяльності людей є їх боротьба за прискорене розв'язання завдань, участь в управлінні державними справами
об'єкт політичної діяльності - влада

Політична діяльність

Теоретична

- ідеологічна,
- законотворча,
- соціологічна,
- науково-організаційна,
- методична

Практична

- депутатська,
- урядова,
- робота в органах місцевого самоврядування,
- участь у роботі політичних партій, соціально-політичних рухах,
- участь у виборах, референдумах, опитуваннях, мітингах, маршах протесту, пікетуваннях

Форми політичної діяльності (політичної участі) :

- **політична демонстрація** - масова хода, для висловлення певного суспільно-політичного настрою, вимоги, солідарності, протесту тощо;
- **мітинг** – зібрання, запроваджене для формування психологічної готовності індивідів до безпосередньої дії;
- **вибори** – процедура безпосереднього обрання або висунення певних осіб шляхом відкритого чи закритого (таємного) голосування для виконання громадських функцій, найпоширеніший механізм створення органів та інститутів влади;
- **партійна діяльність** – політична розробка теоретичних основ організації життєдіяльності народу, пропагандистсько-організаційна робота.
- **Страйки**

- Необхідним компонентом політичного життя суспільства є політична участь громадян. Це залучення в тій чи іншій формі людини або соціальної групи в політико-владні відносини, в процес ухвалення рішень і управління. Участь може бути прямою і опосередкованою, легальною і нелегальною, стихійним і свідомим і т.п.

Форми політичної діяльності громадян можуть бути

- **інституційними**,
санкціонованими
законом
- **неінституційними**,
протиправними,
(несанкціоновані
мітинги, самовільне
захоплення влади)

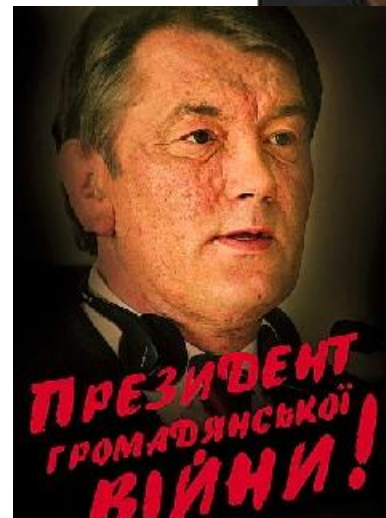
Способи (методи) політичної діяльності / Форми політичних відносин

- **Компроміс** – згода, порозуміння з політичними противниками, досягнуті шляхом взаємних поступок.
- **Консенсус** – взаємна згода, збіг думок, які встановлюються у суспільстві або до яких приходять різні соціальні групи, незважаючи на властиві їм відмінності, протилежні інтереси, зумовлені соціальними, політичними, національними та інш. особливостями з приводу питань спільної життєдіяльності, що викликають взаємний інтерес.
- **Конформізм** – відсутність власних політичних інтересів і прагнень.
- **Політичний конфлікт** – зіткнення протилежних сил, поглядів, незбігання інтересів, яке зумовлене взаємодією політичних інтересів і цілей.
- **Політичний екстремізм;** **гегемонія,**
плюралізм, **блок,** **конфронтація,**
політичний екстремізм, війна.

ДОЦЕНТ?

- ТА НЕ -
ПРОФЕСОР!

Політичні PR-технології
Компрогат,
залякування

ПОЗОР 2004

ПАТАМУ ШО

політична участь – здійснення або підтримка **громадянами певних акцій**, здійснення тиску на органи влади з метою висловлення певних позицій, вимог тощо:
колективна та індивідуальна,
примусова та добровільна,
активна і пасивна,
традиційна та альтернативна,
революційна та охоронна.

- **Абсентеїзм** (від лат. *absens* – відсутній) – байдуже ставлення населення до здійснення своїх громадянських прав, ухиляння від участі насамперед у виборах.

- **Виборча кампанія** (президентська, парламентська і муніципальна) – висунення та проведення своїх кандидатів до представницьких органів державної влади або місцевого самоврядування.

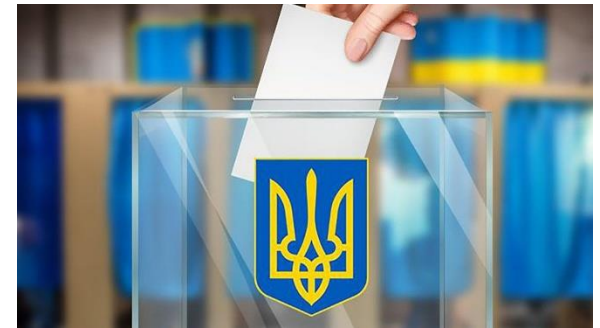
- **Електорат** – коло осіб, які мають право брати участь у виборах до органів влади.

За ступенем інтенсивності у політичній діяльності доцільно вирізнити декілька станів:

політичне відчуження,

політична пасивність

політична активність

- Політичний процес - це послідовний, внутрішньо зв'язаний ланцюг політичних подій і явищ, а також сукупність послідовних дій різних суб'єктів політики, направлених на завоювання, зміцнення і використання політичної влади в суспільстві.

- **Політичний процес** (від лат. *processus* - просування, рух вперед) - сукупна діяльність суб'єктів політики (владних структур, партій, соціальних груп, еліт, окремих осіб), яка забезпечує функціонування і розвиток політичної системи.
- **політичні процеси** – сукупна діяльність соціальних суб'єктів щодо реалізації їх політичних інтересів.

Типологія політичних процесів

Підстава для класифікації	Види політичних процесів та їх характеристика	
1 Середовище перебігу політичного процесу	Внутрішньополітичні (взаємини між елементами політичної системи, пов'язані з реалізацією політичної влади)	Зовнішньополітичні (відносини між державами)
2 Стійкість взаємозв'язків політичних структур	Стабільні (стійкі моделі поведінки та механізми прийняття політичних рішень)	Нестабільні (виникають, як правило, в умовах кризи як прояв зміни політичних обставин)
3 Природа політичного процесу	Еволюційні (поступові зміни певних видів взаємодії суб'єктів політики, елементів політичної системи)	Революційні
4 Орієнтованість суб'єктів політики	Конфронтаційні (боротьба між учасниками політичного процесу)	Консенсуальні (співробітництво між учасниками політичного процесу)
5 Час перебігу політичного процесу	Тривалі (вимірюються історичними періодами)	Короткочасові (відбуваються в умовах реального часу)
6 Рівень поширення політичного процесу	Глобальні (відбуваються у світовому співтоваристві, також на рівні національної держави)	Регіональні та локальні (відбуваються на рівні певного регіону)
7 Характер перебігу політичного процесу	Відкриті (відкритий характер, зовнішні прояви)	Приховані (латентні) (без видимих зовнішніх проявів)

Режими протікання політичного процесу

режим функціонування	не виводить політичну систему за межі взаємовідносин громадян і інститутів державної влади. В даному випадку політичні процеси відображають просте відтворення структурами влади рутинних відносин, які повторюються між елітою і електоратом, політичними партіями, органами місцевого самоврядування
режим розвитку	структури і механізм влади виводять політику держави на рівень, який дає змогу адекватно відповідати на нові соціальні вимоги населення, поклики часу. При цьому вважають, що інститути влади, правлячі кола віднайшли цілі та методи управління, що відповідають соціальним змінам, змінам співвідношення сил всередині країни та на світовій арені
режим занепаду, розпаду політичної цілісності	Політичні зміни мають негативний характер по відношенню до норм та умов цілісного існування політичної системи. В результаті рішення, які приймає режим, втрачають здатність регулювати соціальні відносини, а сам режим втрачає стабільність (колишні соціалістичні країни)

Характер політичного процесу

- **Реформа** – перетворення, зміна, переустрій політичного життя суспільства, що здійснюється без зміни основ існуючого ладу.
- **Революція** – вид політичних перетворень, який передбачає радикальну зміну політичної системи і відкриває можливості значного реформування суспільних відносин.
- **Перехідний період** – це сучасне, яке існує між минулим (причиною) і майбутнім (метою).

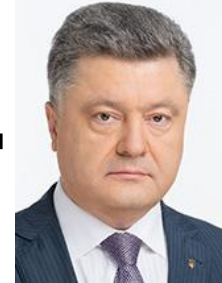
Помаранчева революція 2004

- **Євромайдан (Єврореволюція, Революція 2013 р., Революція гідності)** – євроінтеграційні, а згодом антиурядові масові протести в Україні, що розпочалися **21.11.2013 р.** як реакція на рішення Кабміну України про призупинення процесу підготування до підписання Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом
- і значно **поширилися після силового розгону Євромайдану в Києві вночі з 29 на 30 листопада.**

22.11.2013 р. «євромайдани» відбулися також в Одесі, Вінниці, Миколаєві, Донецьку, Луганську, Кривому Розі, Сумах, Харкові, Чернівцях

Реформа декомунізації, наслідком якої є очищення публічного простору від тоталітарної символіки, відхід від радянського минулого та його переосмислення.

1. **відкритий доступ** — відкриваються всі архіви радянських репресивних органів
2. **минуле онлайн** — встановлюється обов'язок оцифрування документів задля їх збереження та удоступнення
3. **єдиний архів** — формується єдиний архів репресивних органів, незалежний від політичної волі силовиків.
4. **європейський принцип доступу** — закон обмежує доступ до інформації, а не до документа.
5. **зняття самоцензури** — відповідальність за поширення інформації несе особа, а не архівіст
6. **декомунізація спецслужб та міліції** — сучасні правоохоронці та спеціальні служби не пов'язані з радянськими органами

1. **засудити тоталітарні режими** — визнання Україною злочинними комуністичного та нацистського режимів, жертвами яких стали мільйони наших співвітчизників
2. **стоп пропаганді** — запровадження відповідальності за пропаганду комуністичного та нацистського режимів та публічне використання їх символіки.
3. **очищення мапи країни** — встановлення процедури та строків перейменування об'єктів, які носять "комуністичні" назви (перереєстрація документів для громадян безкоштовна). З вулиць наших міст заберуть символи та пам'ятники, які возвеличують функціонерів тоталітарного режиму.
4. **справедливість, а не помста** — розслідування злочинів геноциду, злочинів проти людства та людяності, військових злочинів, здійснених представниками тоталітарних режимів.
5. **вшанування пам'яті** — встановлення Дня пам'яті жертв комуністичного та нацистського тоталітарних режимів 23 серпня, коли сталінський СРСР та гітлерівський Третій Райх уклали угоду, яка розпочала Другу світову війну.

1. **оцінка російської агресії** — визнається факт агресії Радянської Росії проти України, окупація та анексія Радянською Росією території України
2. **право на свободу** — боротьба за незалежність України визнається правомірною, вказуються організації та структури, учасники визвольного руху
3. **відновлення незалежності** — законодавчо визначається, що у 1991 році відбулося відновлення незалежності України, спадкоємиці проголошеної у 1918 році Української Народної Республіки
4. **військова традиція** — визнаються нагороди та військові звання, які протягом 1917-1991 років присвоювалися українськими державними утвореннями учасникам визвольного руху

П.Порошенко, Президент України (2014-2019 рр.)

1. **Друга світова війна** — закріплення офіційного використання загальносвітового терміну «Друга світова війна 1939-1945 рр.»
2. **День пам'яті та примирення** — запровадження Дня пам'яті та примирення — 8 травня, з метою увічнення пам'яті усіх жертв Другої світової війни.
3. **День перемоги над нацизмом** — визначення 9 травня як державного свята — Дня Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 рр.
4. **символіка пам'яті** — скасування використання радянської символіки під час вшанування пам'яті полеглих та увічнення перемоги над нацизмом.

Ототожнення комуністичного та нацистського режимів

- у Законі України від 09.04.2015 №317-VIII «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»

Закон "Про засудження
комуністичного та
націонал-соціалістичного
(нацистського)
тоталітарного режимів
та заборону пропаганди
їхньої символіки"

засуджуємо комуністичний та нацистський
режими, забороняємо їх пропаганду

Політичні рішення.

Процес прийняття політичних рішень

- **Політичне рішення** є важливим елементом політичної діяльності й реалізації політичних цілей.
- **Політичне рішення** - це здійснюваний в індивідуальній чи колективній формі **процес визначення завдань політичної дії, етапів, способів її досягнення.**
- **Прийняття політичних рішень** - це **технологічна реалізація політичної влади в управлінні соціальними процесами.**
- Через конкретні політичні рішення політична влада втілює свою волю в управлінський процес відповідно до інтересів керівних груп

1-й тип: фундаментальні рішення, які приймаються відповідно до конституції або ж революційним шляхом. Вони мають вирішальне значення для функціонування політичної системи.

2-й тип стосується законодавчих актів.

3-й тип - локальні рішення, які мають адміністративний характер

- Крім цього, рішення поділяють:
- - за значущістю для влади: значні, нейтральні, чергові, перспективні, вчасні, запізнілі, прогностичні;
- - за терміном дії: короточасні, довгочасні, безперервно діючі;
- - за інноваційністю: новаторські, рутинні;
- - за силою впливу: обов'язкові, рекомендаційні.

07.12.2022 на сесії Житомирської обласної ради прийняли рішення звернутися до центральних органів влади України з проханням заборонити діяльність релігійних громад УПЦ (МП)

Рішення Дж.Байдена про візит до України

- **Фундаментальне рішення?**
- **Законодавчий акт?**
- **Локальне рішення?**